Quân bài cuối cùng: Đại tá Jacques Baud bàn về sự cận thị chiến lược và sự tan rã của chính sách phương Tây ở Trung Đông

Bởi Frank , 19 Tháng 5 2026

Quân bài cuối cùng: Đại tá Jacques Baud bàn về sự cận thị chiến lược và sự tan rã của chính sách phương Tây ở Trung Đông

Tác giả: Frank Dumon — Phân tích địa chính trị & Bình luận chuyên sâu

Trong một cuộc đối thoại gần đây với Nina Alkorshid trên kênh Dialogue Works, chuyên gia tình báo quân sự Thụy Sĩ, Đại tá Jacques Baud, đã đưa ra một đánh giá nghiêm túc về quỹ đạo hiện tại của chính sách đối ngoại phương Tây—đặc biệt là liên quan đến Trung Đông, Iran và sự thay đổi cân bằng chiến lược với Trung Quốc. Phân tích của ông, dựa trên nhiều thập kỷ kinh nghiệm và cam kết tư duy chiến lược lý tính, đã hé lộ một mô thức đáng lo ngại: việc thay thế chiến lược dài hạn bằng sự ứng biến mang tính chiến thuật, và những hậu quả nguy hiểm kéo theo sau đó.

Col. Jacques Baud: Israel COLLAPSES After Trump's Final Card

Dưới đây là tổng hợp những mối quan ngại cốt lõi của Đại tá Baud, được biên soạn dành cho những độc giả tìm kiếm sự rõ

ràng giữa những nhiễu loạn của các cuộc thảo luận địa chính trị đương đại.

Tư duy chiến thuật vs. Tầm nhìn chiến lược

> Một trong những lời chỉ trích trung tâm của Đại tá Baud là việc Hoa Kỳ, đặc biệt là dưới thời chính quyền hiện tại, đang vận hành với một tư duy cơ bản mang tính chiến thuật thay vì chiến lược. "Ông ấy không phải là một nhà chiến lược. Ông ấy là một nhà chiến thuật. Và ông ấy cố gắng chắp vá các vấn đề chiến thuật lại với nhau để tạo ra vẻ ngoài của một vấn đề chiến lược, nhưng về bản chất nó vẫn mang tính chiến thuật."

Sự khác biệt này có ý nghĩa vô cùng sâu sắc. Trong khi Trung Quốc tiếp cận ngoại giao với tầm nhìn nhiều thập kỷ—nhấn mạnh vào sự ổn định chiến lược, các mối quan hệ cân bằng và lợi ích đôi bên cùng có lợi—thì các thông tin truyền thông của Mỹ sau các hội nghị thượng đỉnh cấp cao lại tập trung gần như hoàn toàn vào những "thắng lợi" tức thì: các nhượng bộ thương mại, xuất khẩu nông nghiệp, đòn bẩy ngắn hạn. Kết quả là gì? Hai bản thông cáo từ cùng một cuộc họp có nội dung cốt lõi hầu như không trùng khớp với nhau. Như Baud lưu ý, điều này phản ánh không chỉ sự chuẩn bị kém cỏi, mà là một sự chia rẽ sâu sắc hơn trong thế giới quan: một bên suy nghĩ theo hướng ổn định hệ thống, bên còn lại suy nghĩ theo hướng lợi ích giao dịch.

Bẫy Thucydides: Khi vị thế dẫn đầu trở thành nỗi hoang tưởng

> Baud gợi lại khái niệm cổ xưa về "Bẫy Thucydides"—xu hướng của một cường quốc thống trị coi bất kỳ thách thức nào đối với vị thế của mình đều là mối đe dọa mang tính sinh tồn, từ đó thúc đẩy các hành động gây hấn phòng ngừa. "Bạn quá tha thiết giữ vững vị trí cường quốc số một của mình... đến mức bạn sẽ làm mọi cách để hủy diệt bất kỳ ai muốn thách thức vị trí đó."

Ông lập luận rằng động lực này đang thúc đẩy phần lớn thái độ của Washington đối với cả Trung Quốc và Nga. Nhưng khác với sự kiên nhẫn chiến lược mà Bắc Kinh thể hiện, phản ứng của Mỹ mang tính đối phó, cảm tính và thường phản tác dụng. Ví dụ, nỗ lực tận dụng Trung Quốc để gây sức ép lên Iran đã đọc sai các ưu tiên của Bắc

Kinh: đối với Trung Quốc, eo biển Hormuz là một mối quan tâm mang tính nguyên tắc chứ không phải sự cấp bách; an ninh năng lượng của nước này phần lớn dựa vào sản xuất nội địa và quan hệ đối tác với Nga.

Iran: Sự phi lý của việc leo thang

Có lẽ lời cảnh báo khẩn cấp nhất trong phân tích của Baud liên quan đến việc trượt dài hướng tới một cuộc xung đột mới với Iran. Ông nhấn mạnh rằng các lý do được đưa ra—ý định hạt nhân của Iran, tầm ảnh hưởng khu vực—đều không đứng vững trước sự xem xét lý tính. "Iran đã tuyên bố họ không muốn [bom hạt nhân]. Tình báo Mỹ cũng đã nói họ không có ý định sở hữu nó. Vậy tại sao các vị phải khơi mào một cuộc chiến vì điều này?" Thay vào đó, Baud gợi ý rằng việc thúc đẩy leo thang bắt nguồn từ cam kết mang tính hệ tư tưởng đối với mô hình an ninh của Israel, kết hợp với logic chính trị nội địa vốn ủng hộ sự cứng rắn mang tính trình diễn hơn là một giải pháp ngoại giao. Ông cảnh báo nguy cơ là việc ra quyết định phi lý sẽ trở thành một vòng lặp tự củng cố: mỗi bước leo thang sẽ thu hẹp không gian để hạ nhiệt, đồng thời thổi bùng căng thẳng khu vực, cuối cùng làm suy yếu chính nền an ninh mà họ tuyên bố là đang bảo vệ.

Israel: Uy tín, Tình báo và Giới hạn của Hỏa lực

Baud không né tránh những sự thật nghiệt ngã về vị thế chiến lược của Israel. Ông lập luận rằng uy tín của Israel—vốn từng được củng cố bởi niềm cảm thông sau thảm họa diệt chủng Holocaust—đã bị xói mòn nghiêm trọng do các hành động của nước này ở Gaza, Lebanon và xa hơn nữa. "Ngày nay không còn ai có nhiều niềm tin vào Israel nữa… Lịch sử hiện tại đang phơi bày một bộ mặt hoàn toàn khác của Israel." Hơn thế nữa, ông thách thức huyền thoại về sự bất bại của tình báo Israel. Dù rất thành thạo trong các chiến dịch ám sát mục tiêu, các cơ quan như Aman (tình báo quân sự) lại chịu định kiến hệ tư tưởng kinh niên:
"Họ nhìn thế giới qua lăng kính Phục quốc Do Thái của mình. Và điều đó mang lại một bức tranh vô cùng sai lệch… Họ luôn đánh giá thấp các năng lực của Iran." Baud cho rằng điểm mù nhận thức này đã dẫn đến những sai lầm chiến lược lặp đi lặp lại—từ Chiến tranh Yom Kippur năm 1973 đến cuộc xung đột Lebanon năm 2006 và những thất bại vào tháng 10 năm 2023. Khi tình báo phục vụ cho hệ tư tưởng thay vì phục vụ cho sự hiểu biết thực tế, thì ngay cả hỏa lực áp đảo cũng không thể bù đắp được sự mù quáng về mặt chiến lược.

Vòng lặp phản tác dụng: Các cuộc can thiệp của phương Tây nuôi dưỡng sự bất ổn như thế nào

Một chủ đề lặp đi lặp lại trong các công trình của Baud là bản chất tự hủy hoại của các cuộc can thiệp quân sự từ phương Tây. Iraq, Libya, Syria, Afghanistan: mỗi chiến dịch đều hứa hẹn mang lại sự ổn định nhưng kết quả nhận lại là sự hỗn loạn, di tản và cực đoan hóa. "Nguồn gốc của chủ nghĩa khủng bố [trong 20 năm qua] là từ Mỹ, bởi vì họ đã thất bại trong việc hiểu rõ kẻ thù." Mô thức này lặp đi lặp lại vì các hệ thống chính trị phương Tây, với chu kỳ bầu cử ngắn hạn, luôn gặp khó khăn trong việc tiếp thu các hệ quả dài hạn. Trong khi đó, các quốc gia như Trung Quốc và Nga lại vận hành với một sự nhất quán chiến lược lớn hơn, cho phép họ tận dụng sự quá trớn của phương Tây. Baud lưu ý một sự trớ trêu: một cuộc tấn công của Mỹ vào cơ sở hạ tầng năng lượng của Iran không chỉ tàn phá khu vực mà còn kích hoạt một cuộc khủng hoảng năng lượng toàn cầu—một cuộc khủng hoảng sẽ mang lại lợi ích bất cân xứng cho Moscow và Bắc Kinh, trong khi khiến Washington bị tổn thương về mặt kinh tế.

Một lối đi phía trước? Các giải pháp khu vực thay vì sự áp đặt từ bên ngoài

Bất chấp những chẩn đoán ảm đạm, Baud vẫn chỉ ra những dấu hiệu đầy hy vọng: sự hòa giải giữa Ả Rập Xê-út và Iran do Trung Quốc làm trung gian vào năm 2023; sự hoài nghi ngày càng tăng tại khu vực đối với việc liên minh vô điều kiện với Israel; và các đề xuất về các hiệp ước không xâm lược lẫn nhau nhằm ưu tiên an ninh tập thể hơn là sự bảo trợ từ bên ngoài.

> "Cách tốt nhất để đảm bảo an ninh là có mối quan hệ tốt đẹp với kẻ thù của bạn… Những bên đang thúc đẩy sự ổn định không phải là Mỹ, mà là những bên không chỉ thúc đẩy các thỏa thuận, mà còn cung cấp những giá trị thực chất—sự phát triển, công nghệ, cơ sở hạ tầng." Đối với châu Âu, thách thức ngầm mà Baud đặt ra rất rõ ràng: hãy thoát khỏi chủ nghĩa Đại Tây Dương và phát triển một chính sách đối ngoại độc lập, có nguyên tắc—một chính sách ưu tiên ngoại giao hơn là răn đe, và ưu tiên quyền chủ động của khu vực hơn là sự cạnh tranh giữa các cường quốc.

Suy ngẫm cuối cùng: Cái giá của tư duy ngắn hạn

Thông điệp của Đại tá Jacques Baud rốt cuộc là một lời kêu gọi sự khiêm nhường về mặt trí tuệ. Trong một thế giới của những mối quan hệ phụ thuộc lẫn nhau đầy phức

tạp, niềm tin rằng sự vượt trội về quân sự có thể áp đặt được trật tự không chỉ là sai lầm—mà còn vô cùng nguy hiểm.

> "Trở thành một siêu cường đồng nghĩa với việc bạn phải có khả năng nhìn xa hơn những đường chân trời thông thường… không chỉ cho cuộc bầu cử tiếp theo, mà cho cả 10 hoặc 15 năm tiếp sau đó."

Khi Trung Đông lại đứng trước một vực thẳm khác, câu hỏi không phải là liệu Mỹ hay Israel có thể gây ra những thiệt hại hay không—họ chắc chắn có thể. Câu hỏi là liệu họ có thể đạt được một nền an ninh lâu dài thông qua sự hủy diệt hay không. Lịch sử đã chứng minh điều ngược lại. Đối với những độc giả coi trọng tư duy phản biện hơn những câu chuyện kể tiện lợi, phân tích của Baud không mang lại sự an ủi, mà mang lại sự rõ ràng: con đường dẫn đến sự ổn định đi qua sự thấu hiểu, chứ không phải sự thống trị; qua sự kiên nhẫn, chứ không phải sự hoảng loạn; qua chiến lược, chứ không phải những màn trình diễn phô trương.

Lưu ý: Bài viết này tổng hợp các chủ đề cốt lõi từ cuộc đối thoại giữa Nina Alkorshid và Đại tá Jacques Baud. Tất cả các điểm phân tích được quy cho Đại tá Baud đều được trích xuất trực tiếp từ bản ghi thoại được cung cấp. Độc giả được khuyến khích xem toàn bộ cuộc trò chuyện để hiểu rõ hơn bối cảnh sâu sắc của vấn đề.